

اصلاح الگوی مصرف

شعار الگوی مصرف و عملیاتی شدن همه جانبه آن در آغاز دهه چهارم انقلاب اسلامی نقطه عطفی در مسیر توسعه پایدار ایران اسلامی محسوب می شود.

دست یافتن به شیوه های نوین صرفه جویی در مصرف به خوبی می تواند از اشاعه بحران های مختلف که امروزه دامن گیر کشورهای پیشرفته غربی شده و در کشورمان و نفوذ آن در سطوح مختلف اقتصادی و اجتماعی جلوگیری نماید . با این حال تدبیر مدبرانه و هوشمندانه رهبر معظم انقلاب در نام گذاری سال ۱۳۸۸ به سال اصلاح الگوی مصرف ، تکلیف شرعی و انقلاب و وظیفه دینی و اسلامی مردم و مسئولین را دو چندان می کند.

بدون شک اصلاح الگوی مصرف در بخش های مختلف انرژی، آب ، نان و کشاورزی و... به خوبی می تواند راه رسیدن به توسعه پایدار را هموار نماید و بایستی معیار و چارچوب های خاص را در این زمینه تهیه و تدوین شود. ارائه الگوی صحیح و اصلاح الگوی موجود مصرف به معنای حفظ ، تقویت ، سامان دهی ظرفیت ها و امکانات کشوری است که می خواهد در دوره معاصر ، تمدن اسلامی را بازسازی و جامعه نمونه ای را برای ارایه به دیگر جوامع معرفی کند . از این رواز میان اصلاح الگوی تولید و توزیع و مصرف به اصلاح الگوی مصرف در بخش دولتی و خصوصی و عمومی توجه داده شده است .

اصلاح در ساختار مصرف دولتی

بخش دولتی مهم ترین و اساسی ترین بخش در حوزه مصرف است زیرا بی گمان مهم ترین مصرف کننده منابع متعدد و متنوع کشور دولت است . لذا دولت با اصلاح الگوی مصرف خود می تواند فرصت الگو برداری را به دیگر بخش ها بدهد.

در اسلام بر الگو سازی رهبران و دولتمردان تاکید شده و پیامبران به ویژه پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت (ع) به عنوان رهبران نظام ولایی اسلام والگوهای کامل در همه حوزه ها معرفی و به جوامع بشری شناسانده شده اند . خداوند در آیات ۱۱ تا ۱۳ سوره انبیاء اشراف و دولتمردانی را که رفتاری ظالمانه و زیاده خواهانه دارند . تخطئه می کند زیرا آنان مردمانی مسرف و انسان هایی متکبر هستند .

ارایه الگوی صحیح مصرف به معنای ارائه الگوی مدیریت و نظارت در سرمایه ها و منابع ملی و توزیع منطقی در عرصه نیز هست که درآیاتی از جمله در داستان حضرت یوسف بدان اشاره شده بنابر این لازم است که با تهیه قوانین و به کارگیری درست و اعمال قانون ، از هر گونه اسراف در بخش مدیریت دولت جلوگیری شود.

از دیگر شیوه هایی که می بایست در جامعه مورد تاکید قرار گیرد. بهینه سازی مصرف منابع محدود ملی و حتی شخصی است. در قرآن کریم به این نکته توجه شده که با سد سازی و بهره گیری درست از منابع آبی می توان به رشد و شکوفایی دست یافت . تاکید بر مسائل زیست محیطی و کشاورزی و دوری از اسراف و تبذیر به ویژه در مواد غذایی در راستای تامین امنیت غذایی جامعه ، از دیگر مواردی است که در آیات سوره یوسف به عنوان راهکارهای عملی برای جوامع بشری گزارش شده است .

جامعه اسلامی نمونه و آرمانی خوب می داند که از هر چیزی به درستی بهره گیرد . استفاده درست از هر چیز در راستای کمالات فردی و جمعی بشری همان مفهوم شکر و سپاسی است که خداوند از بشر خواسته است زیرا بهره گیری درست و بهینه مصرف موجب می شود تا انسان بتواند از همه امکانات و ظرفیت ها برای دستیابی به خوشبختی و سعادت جمعی و تقرب الهی و در نتیجه روبریت و خلافت الهی استفاده کند . این درحالی است که هر گونه زیاده روی و مصرف بی رویه و نادرست می تواند

شخص یا اشخاص و بلکه جامعه ای را دچار کمبود و بحران های مختلف نماید که بحران اقتصادی و غذایی از جمله آنهاست و این به معنی جلوگیری از رشد و تعالی بشریت خواهد بود. به عبارت دیگر اگر نجات جان کسی به معنی نجات بشریت است ایجاد بحران از طریق مصرف نادرست به معنای کشتن همه جامعه است . و لذا خداوند با انتقاد از دستا وردهای نادرست بشری در محیط زیست دریایی و خشکی از بشر می خواهد که با مصرف بهینه و درست چیزهایی که به عنوان نعمت الهی شمرده می شود خود را در مسیر محبوبیت و قرب الهی قرار دهد.

اصلاح الگوی مصرف در بخش آب

به منظور اصلاح الگوی مصرف در بخش شرب باید بر روی سه محور تمرکز و توجه جدی داشت . بحث اول محور فنی و مهندسی و بهره برداری است مورد دوم فرهنگی و مورد آخر تعرفه ها یا اقتصاد آب است که باید برنامه ای اثر بخش و ماندگار در این زمینه تدوین شود. در بحث فنی و مهندسی با استفاده از تکنولوژی مدرن و بحث مهندسی ارزش می توان راندمان تولید آب را افزایش و میزان مصرف را کاهش داد و یا آنکه با اصلاح طرح ها هزینه آنها را کاهش داد و میزان بهره وری را افزایش داد.

درباب مقوله فرهنگی باید اصلاح الگوی مصرف در جامعه نهادینه شود و این اقدام ممکن نیست مگر با کمک دستگاه ها بهره برداران ، خانواده ها و رسانه ها و در این بخش باید از طریق اطلاع رسانی و آموزش اصلاح الگوی مصرف را از مهد کودک تا دانشگاه ها و داخل منازل نهادینه کنیم .

نکته آخر که موجب اصلاح الگوی مصرف آب شرب می شود بحث تعرفه ها است اگر نگاه اقتصادی به تولید و مصرف آب تغییر نکند و متناسب با هزینه های آن نباشد مصرف همواره غیر معقول صورت خواهد گرفت و چه بسا افراد خود را ملزم به رعایت الگوی مصرف نخواهند کرد.

چرا که قیمت اجناس اثر مستقیم در مصرف آن دارند تجربه نشان داده که نرخ های پلکانی یا تصاعدی به کار گرفته شده در بخش گاز ، آب ، برق ، مخابرات همواره اثر قابل توجهی در کاهش مصرف داشته است . با این حال می توان با تقویت جایگاه نرخ گذاری و به کار گیری ابزارهای تشویقی و تنبیهی مملوس - علاوه بر کاهش زیان های انباشته شرکت ، امکان کاهش مصرف آب را در بخش شرب و کشاورزی فراهم کرد.

روابط عمومی آب منطقه ای مازندران